

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΤΟΥΣ

ΑΝΑΡΤΗΘΗΚΕ ΑΠΟ:

[ΑΣΗΜΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ](#)

Ημερομηνία Δημιουργίας:

02/02/2023

διατυπώσουν υλοποιήσιμες και ρεαλιστικές λύσεις για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων. Μέσα από την αναζήτηση των σχετικών πληροφοριών θα συνειδητοποιήσουν αλλαγές που έχουν επέλθει στην τοπική κοινωνία από την ανθρώπινη παρέμβαση. Θα διαπιστώσουν προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί, τα οποία επιβαρύνουν το περιβάλλον, αλλά και τη ζωή των ανθρώπων της τοπικής κοινωνίας. Παράλληλα θα εκφραστούν δημιουργικά με χρήση της υπολογιστικής τεχνολογίας. Για να φέρουν εις πέρας τις δραστηριότητες θα συνεργαστούν με συμμαθητές τους σε μικρές ομάδες. Σ' αυτό το πλαίσιο ο ρόλος του εκπαιδευτικού μετασχηματίζεται, από απλό μεταδότη γνώσεων σε διευκολυντή-συντονιστή της προσπάθειας των μαθητών. Η συγκεκριμένη πρόταση έχει διάρκεια τέτοια, που να μπορεί να ενσωματωθεί άνετα στο ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα και είναι σύμφωνη με τα σύγχρονα προγράμματα σπουδών. Προσπαθεί, μεταξύ άλλων, να προσεγγίσει την κοινωνική πραγματικότητα μέσα από μια διερευνητική και διεκδικητική ματιά, με βάση δυνατότητες που προσφέρει η σύγχρονη τεχνολογία, κάνοντας χρήση λογισμικού που ενισχύει την αυτενέργεια και τη δημιουργικότητα των μαθητών.

Γνωστικό/ά αντικείμενο/α – γνωστική/ές περιοχή/ές

Φιλοσοφία

Θεματική ενότητα «Περιβαλλοντική ηθική και δικαιώματα των ζώων» (του Β Θεματικού Πεδίου «Ηθική Φιλοσοφία: Πώς πρέπει να ζούμε;») του νέου προγράμματος σπουδών.

Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές: Φιλοσοφία, Ιστορία, Φυσική, Χημεία, Πολιτική Παιδεία, Νεοελληνική Γλώσσα.

Θέμα (τα)

Εντοπισμός περιβαλλοντικών προβλημάτων της περιοχής των μαθητών, τρόπος προσέγγισης και προτάσεις αντιμετώπισής τους

Σχέση / Σύνδεση με το/τα Πρόγραμμα/τα Σπουδών

Η παρούσα διδακτική πρόταση ακολουθεί το ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της Φιλοσοφίας Β' Λυκείου εστιάζοντας στη θεματική ενότητα «Περιβαλλοντική ηθική και δικαιώματα των ζώων» (του Β Θεματικού Πεδίου «Ηθική Φιλοσοφία: Πώς πρέπει να ζούμε;»). Παράλληλα φιλοδοξεί να εμπλουτίσει και να επεκτείνει αυτό το υλικό εμπλέκοντας γνωστικές περιοχές όπως η Ιστορία, η Φυσική, η Χημεία, η Πολιτική Παιδεία και η Νεοελληνική Γλώσσα, με επίκεντρο την ομαδική εργασία των μαθητών, και να πετύχει την καλύτερη εμπέδωσή του μέσα από μια διαδικασία που έχει προσωπικό νόημα για τους ίδιους τους μαθητές.

Λέξεις-κλειδιά

[Φιλοσοφία](#) [περιβάλλον](#) [περιβαλλοντικά προβλήματα](#) [αντιμετώπιση](#) [ανθρωποκεντρική προσέγγιση](#)
[ομαδοσυνεργατική](#)

ΣΚΕΠΤΙΚΟ

Σκεπτικό του σεναρίου / Αιτιολόγηση των επιλογών

Από την εμπειρία μας γνωρίζουμε ότι οι μαθητές της Β' Λυκείου διαθέτουν κάποιες βασικές γνώσεις για τη βιομηχανική επανάσταση και τις επιπτώσεις που είχε. Γνωρίζουν από προηγούμενες τάξεις για τις αλλαγές (τεχνολογικές, κοινωνικές) που συντελούνται τους τελευταίους δύο αιώνες στην Ευρώπη. Επίσης έχουν μια γενική (μάλλον εμπειρική) εικόνα για τις επιπτώσεις που δημιουργεί στο περιβάλλον η εκβιομηχάνιση και ο σύγχρονος καταναλωτικός τρόπος ζωής.

Η περιγραφόμενη εδώ διδακτική παρέμβαση έλαβε υπ' όψη αυτό το υπόβαθρο. Προσπάθησε επίσης να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, ώστε οι μαθητές να συνειδητοποιήσουν τον αντίκτυπο της βιομηχανικής επανάστασης σε κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές εκφάνσεις των σύγχρονων κοινωνιών. Επειδή πρόκειται για ένα τόσο πολυδιάστατο αλλά και φλέγον ζήτημα, έγινε προσπάθεια οι μαθητές να το αντιμετωπίσουν ως «δική τους υπόθεση».

Συγκεκριμένα, οι μαθητές θα έρθουν σε επαφή με βασικές μορφές και διαστάσεις των ανθρωπογενών επιδράσεων στο περιβάλλον. Θα μπορέσουν να τις τοποθετήσουν στο χωρο-χρονικό και κοινωνικο-πολιτικό τους πλαίσιο. Θα γνωρίσουν τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας που έχουν δημιουργήσει προβλήματα στο φυσικό περιβάλλον. Μέσα από την αναζήτηση των σχετικών πληροφοριών θα συνειδητοποιήσουν τη σοβαρότητα αυτών των προβλημάτων και την ανάγκη αντιμετώπισής τους από την ίδια την κοινωνία που τα δημιούργησε.

Πιο συγκεκριμένα, κατά την ενασχόληση με την 1η δραστηριότητα, αναμένουμε οι μαθητές να καταγράψουν, μέσα από την προσωπική τους αναζήτηση, περιβαλλοντικά προβλήματα που αφορούν στον τόπο τους. Έπειτα να μπουν στη διαδικασία να σκεφτούν ή να αναζητήσουν ρεαλιστικούς τρόπους αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων. Επίσης, κατά τη 2η δραστηριότητα αναμένουμε οι μαθητές να αντιληφθούν συνολικά σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα της περιοχής, τους παράγοντες που τα προκαλούν και τις συνέπειες που αυτά έχουν στην καθημερινή ζωή των κατοίκων.

Σ' αυτή την προσέγγιση θεωρούμε τη χρήση της τεχνολογίας καθοριστική. Διευκολύνει την αναζήτηση κρίσιμων πληροφοριών, προσφέρει πολλές διαφορετικές δυνατότητες έκφρασης στους μαθητές, δίνει τη δυνατότητα συνεχών αλλαγών και διορθώσεων, προκαλεί το ενδιαφέρον και τη δημιουργικότητα. Μάλιστα η δυνατότητα δημοσιοποίησης του υλικού των εργασιών δίνει κίνητρο και προκαλεί το γνήσιο ενδιαφέρον των μαθητών. Εξάλλου, τα χρησιμοποιούμενα τεχνολογικά εργαλεία προσφέρουν δυνατότητες που δε θα μπορούσαν να επιτευχθούν με την παραδοσιακή προσέγγιση του μαθήματος. Οι συνεργατικές δυνατότητες των Παρουσιάσεων των Εγγράφων Google και οι δημιουργικές αποχρώσεις του βίντεο δίνουν μια άλλη

διάσταση στην προσπάθεια των μαθητών, η οποία δύσκολα επιτυγχάνεται με τη στατική ύλη του παραδοσιακού βιβλίου και την κατά μέτωπον διδασκαλία.

Παιδαγωγική προσέγγιση και στρατηγικές

Για την οικοδόμηση της νέας γνώσης ακολουθείται η διερευνητική-ανακαλυπτική μέθοδος και το ομαδοσυνεργατικό μοντέλο μάθησης.

Οι μαθητές θα αναζητήσουν πληροφορίες σχετικά με περιβαλλοντικά προβλήματα που απασχολούν την τοπική κοινωνία· τις επιπτώσεις που έχουν στους διάφορους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας, αλλά και στη χλωρίδα και πανίδα της περιοχής· τους παράγοντες που προκαλούν αυτά τα προβλήματα· πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης αυτών των προβλημάτων· τους επιστημονικούς κλάδους που μπορούν να αξιοποιηθούν για την εξεύρεση λύσεων· τις συνέπειες και το κόστος κάθε πιθανού τρόπου αντιμετώπισης. Από αυτές τις πληροφορίες θα επιλέξουν όσες, κατά τη γνώμη τους, εξυπηρετούν τις απαντήσεις που πρέπει οι ίδιοι να δώσουν σε συγκεκριμένα ερωτήματα που έχουν σχέση με τις επιμέρους σελίδες της κοινόχρηστης παρουσίασης. Θα αξιολογήσουν λοιπόν αυτές τις πληροφορίες με βάση τη σχετικότητα και τη χρησιμότητά τους και θα προσπαθήσουν να τις ενσωματώσουν στη σύνταξη της κάθε διαφάνειάς τους. Στην προσπάθειά τους αυτή θα αξιοποιήσουν τις δυνατότητες των ΤΠΕ, ώστε να δημιουργήσουν συνεργατικά και δυναμικά τα κείμενά τους: να εκμεταλλευτούν την προσφορά όλων των μελών της ομάδας και να «δουλεύουν» το κείμενό τους μέχρι την τελευταία στιγμή κάνοντας αλλαγές σε όποιο σημείο και σε όποιο επίπεδο επιθυμούν. Επίσης θα προσπαθήσουν να δημιουργήσουν πολυτροπικά/πολυμεσικά κείμενα, αξιοποιώντας δυνατότητες των ΤΠΕ και πηγές πληροφοριών, όπως οι διαφορετικές γραμματοσειρές, οι εικόνες και τα βίντεο, τα χρώματα, τα σχήματα, οι υπερσύνδεσμοι.

Μ' αυτόν τον τρόπο οι μαθητές προσεγγίζουν το υλικό και «διαλέγονται» μαζί του στο πλαίσιο της ερευνητικής και δημιουργικής τους προσπάθειας. Δεν αποστηθίζουν πληροφορίες επειδή κάποιος τους το επέβαλε, αλλά, μέσα από τη συνεργασία και την αναζήτηση, η οικοδόμηση της γνώσης αποκτά προσωπικό νόημα και βιωματικό χαρακτήρα. Μέσα στην ομάδα αναδεικνύεται ο ιδιαίτερος τρόπος, με τον οποίο κάθε άτομο αντιλαμβάνεται και ερμηνεύει κάθε πληροφορία. Έτσι, με την αλληλεπίδραση των μελών, οικοδομείται επαγωγικά και συλλογικά η πορεία προς τη γνώση.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Στοχευόμενο κοινό (ομάδα-στόχος ή σε ποιους απευθύνεται)

Βαθμίδα Εκπαίδευσης

γενικό λύκειο

Τάξη

Β' Λυκείου

Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης σεναρίου (διάρκεια)

μεσαία διάρκεια: από 4 ώρες έως 1 μήνα

Προτείνεται να υλοποιηθεί σε 3-4 διδακτικές ώρες (ανάλογα με την εξοικείωση των μαθητών) στην τάξη με χρήση φορητών υπολογιστών ή κινητών συσκευών, ενώ μπορεί να υπάρχει ενασχόληση των μαθητών στο ενδιαμέσο διάστημα και στο σπίτι, για την πληρέστερη συλλογή, την επιλογή και τη διαμόρφωση του υλικού της συνεργατικής δραστηριότητας. Η ανάρτηση της παρουσίασης στο ιστολόγιο-σχολική εφημερίδα προτείνεται να γίνει στην τάξη κατά την τελευταία από τις προαναφερόμενες διδακτικές ώρες.

Χώρος υλοποίησης

Σχολική τάξη ή Εργαστήριο Πληροφορικής

Ενορχήστρωση τάξης

Οι μαθητές του τμήματος θα χωριστούν σε ομάδες των τριών-τεσσάρων ατόμων η καθεμιά. Προτείνεται η σύσταση των ομάδων να μείνει σταθερή καθ' όλη τη διάρκεια της παρέμβασης. Επίσης κάθε ομάδα να περιλαμβάνει μαθητές και από τα δύο φύλα και να μη δημιουργηθούν ομάδες με μόνο «καλούς» ή μόνο «αδύναμους» μαθητές. Θα ζητηθεί από τα μέλη κάθε ομάδας να ορίσουν αρχικά ποιος θα είναι ο συντονιστής της. Έτσι θα υπάρχει κάποιος υπεύθυνος για το έργο της ομάδας και τον συντονισμό των υπολοίπων μελών.

Σε πρώτη φάση θα πρέπει να περιγραφεί αδρομερώς το έργο των ομάδων: κάθε ομάδα θα πρέπει να συλλέξει το κατάλληλο υλικό (από το σχολικό εγχειρίδιο και τις προτεινόμενες ιστοσελίδες), σχετικό με το θέμα που έχει ανατεθεί. Το υλικό αυτό πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να βοηθήσει την ομάδα να το χρησιμοποιήσει ως βοηθητικό υλικό, για να συνθέσει το τελικό κείμενο στην παρουσίαση. Έπειτα θα πρέπει η ομάδα να οργανώσει το υλικό που έχει συλλεχθεί από τα μέλη της, να ελέγξει τη συνάφεια με τους στόχους της εργασίας και, αφού ελέγξει την καταλληλότητα, τη σπουδαιότητα, την πρωτοτυπία του κλπ, να συντάξει το κείμενο, το οποίο θα είναι βασισμένο στους στόχους της κάθε δραστηριότητας. Τέλος, θα πρέπει να ελέγξει γραμματικά και συντακτικά το περιεχόμενο κάθε φράσης που θα γραφεί, όπως επίσης και τη μορφοποίηση του περιεχομένου.

Για το αποτέλεσμα που θα προκύψει, ο διδάσκων τονίζει πως όλοι οι μαθητές είναι υπεύθυνοι και γι' αυτό θα είναι καλό να βοηθούν ο ένας τον άλλο και να συνδυάζουν τις δυνατότητές τους, προκειμένου να

πετύχουν τα βέλτιστα. Αυτό ισχύει και κατά τη φάση της εργασίας στο σπίτι.

Σε κάθε ομάδα αντιστοιχεί ένα Φύλλο Εργασίας, το οποίο θα δοθεί σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Αφού μελετήσουν οι ομάδες τα φύλλα εργασίας και λάβουν τις απαραίτητες οδηγίες για το τι πρέπει να κάνουν, θα εργάζονται ταυτόχρονα, λαμβάνοντας υποστήριξη από τον διδάσκοντα, όποτε τη χρειάζονται.

Απαιτήσεις εφαρμογής σεναρίου

Προαπαιτούμενες γνώσεις των μαθητών

Θα πρέπει να έχει προηγηθεί κάποια διαδικασία εξοικείωσης με τα λογισμικά που χρησιμοποιούνται. Αν και οι μαθητές μπορούν εύκολα να εξερευνήσουν τις δυνατότητες των παραπάνω λογισμικών, χρειάζονται εν τούτοις μια αρχική εξοικείωση με το περιβάλλον και τα προσφερόμενα εργαλεία που θα τους χρησιμεύσουν στην εκτέλεση των δραστηριοτήτων. Θεωρούμε ότι μετά την περίοδο της τηλεκπαίδευσης οι μαθητές έχουν πολλές πιθανότητες να είναι ήδη εξοικειωμένοι με τα συγκεκριμένα διαδικτυακά λογισμικά.

Σε επίπεδο οργάνωσης της τάξης θα πρέπει να υπάρχει προηγούμενη εμπειρία των μαθητών σε συνεργατικές δραστηριότητες και να έχει προηγηθεί η σύσταση των ομάδων, ώστε να μη χαθεί πολύτιμος χρόνος σε διαδικαστικά θέματα.

Τέλος, καλό θα είναι να έχει γίνει κάποια εισαγωγή στο θέμα της συγκεκριμένης θεματικής ενότητας, ώστε οι μαθητές να αξιοποιήσουν και να κατανοήσουν καλύτερα το υλικό που θα συναντήσουν τόσο έντυπες όσο και σε ψηφιακές πηγές.

Απαιτούμενα βοηθητικά υλικά και εργαλεία

Για την υλοποίηση του παρόντος σχεδίου μαθήματος απαιτείται η ύπαρξη φορητών υπολογιστών ή κινητών συσκευών με σύνδεση στο διαδίκτυο (π.χ. μικρού ασύρματου δικτύου που θα δημιουργηθεί τοπικά σε επίπεδο αίθουσας).

Τα κύρια λογισμικά είναι διαδικτυακά, οπότε δεν χρειάζονται διαδικασίες εγκατάστασης ή ιδιαίτερες τεχνικές γνώσεις. Προϋποτίθεται απλώς η ύπαρξη φυλλομετρητή ιστοσελίδων. Τα κριτήρια για την επιλογή τους ήταν η καταλληλότητά τους για εκπαιδευτική χρήση, η σταθερότητα και η ταχύτητά τους, ο συνεργατικός χαρακτήρας, οι δυνατότητες διαχείρισης και επεξεργασίας και οι επιλογές που δίνουν στον χρήστη για τη διαμόρφωση και τον διαμοιρασμό του περιεχομένου. Εξ άλλου, η εμπλοκή των μαθητών γίνεται με την αποστολή απλών προσκλήσεων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή και χωρίς κάποια διαδικασία εγγραφής, ενώ το περιβάλλον προσθήκης και επεξεργασίας περιεχομένου μοιάζει πολύ με αυτό που έχουν συνηθίσει οι μαθητές χρησιμοποιώντας έναν απλό επεξεργαστή κειμένου και πρόγραμμα δημιουργίας παρουσιάσεων.

Για να μη χαθεί πολύτιμος χρόνος σε διαδικαστικά θέματα, θα πρέπει να έχει ανοιχθεί εκ των προτέρων από τον διδάσκοντα λογαριασμός στην εν λόγω υπηρεσία, να έχει δημιουργηθεί η αρχική παρουσίαση και οι (κενές) διαφάνειες, τις οποίες θα συμπληρώσουν με υλικό οι διάφορες ομάδες των μαθητών, και να υπάρχει σύνδεσμος διαμοιρασμού της παρουσίασης με τα κατάλληλα δικαιώματα επεξεργασίας.

Για να αντλήσουν το υλικό τους οι μαθητές θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές. Κατά τη φάση της εργασίας στο σπίτι προϋποτίθεται ότι οι μαθητές διαθέτουν υπολογιστή με σύνδεση στο διαδίκτυο.

Το υλικό αυτό θα πρέπει να αποτυπώσουν οι μαθητές, ώστε να παρουσιαστεί με ελκυστικό τρόπο στην ολομέλεια του τμήματος. Η σημασία στο στάδιο αυτό έγκειται στο είδος της πληροφορίας που θα επιλέξουν οι μαθητές και στον τρόπο προβολής της, ώστε να αναρτηθεί στο σχολικό ιστολόγιο/εφημερίδα και να ελκύσει την προσοχή των αναγνωστών προκαλώντας αρχικά προβληματισμό και προτρέποντας σε συλλογική ευαισθητοποίηση.

Απαιτούμενη υλικοτεχνική υποδομή

Φορητοί υπολογιστές ή τάμπλετ ή κινητά τηλέφωνα

ΣΤΟΧΟΙ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Γνώσεις

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν το περιεχόμενο των όρων «βαθιά» και «ρηχή» οικολογία
- να γνωρίσουν βασικούς κινδύνους που διατρέχει το περιβάλλον και ιδιαίτερα το εγγύς τους φυσικό περιβάλλον
- να διακρίνουν κύριες επιπτώσεις του σύγχρονου τρόπου ζωής στο περιβάλλον
- να συνειδητοποιήσουν τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της ανάπτυξης
- να ανακαλύψουν τρόπους αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών προβλημάτων

Δεξιότητες

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αναπτύξουν πρωτοβουλία, ώστε να οργανώσουν και να παρουσιάσουν με δημιουργικό τρόπο το

υλικό τους

- να αναπτύξουν συνεργατικότητα από την ένταξή τους σε ομάδες και την κοινή προσπάθεια για την επίτευξη ενός σκοπού. Αναμένεται δηλαδή οι μαθητές να επικοινωνήσουν μεταξύ τους, να συνομιλήσουν, να μοιραστούν τις γνώσεις τους και να εργαστούν από κοινού για να δημιουργήσουν ένα κοινό προϊόν· να θέσουν από κοινού τους στόχους τους, να εργαστούν με βάση ένα κοινό πλαίσιο εργασίας, να λάβουν αποφάσεις, να διατυπώσουν υποθέσεις, να επιλύσουν προβλήματα που θα ανακύψουν, να βρουν και να τροποποιήσουν λύσεις και να αξιολογήσουν τα αποτελέσματα συζητώντας και ενεργώντας από κοινού.
- να αναλάβουν ενεργό ρόλο στη μαθησιακή διαδικασία μέσα από την επιλογή και επεξεργασία πληροφοριών που εξυπηρετούν την επίλυση συγκεκριμένων προβλημάτων (κριτικός γραμματισμός)
- να αξιοποιήσουν το διαδίκτυο ως πηγή πληροφοριών και έμπνευσης
- να αναπτύξουν δεξιότητες επεξεργασίας και παρουσίασης των πληροφοριών κάνοντας χρήση υπολογιστικών εργαλείων με δυνατότητες πολλαπλών αναπαραστάσεων
- να αναπτύξουν δεξιότητες οπτικοποίησης και δημιουργίας πολυτροπικού/πολυμεσικού κειμένου κάνοντας χρήση εργαλείων συνεργατικής γραφής (google presentation)
- να αναπτύξουν δεξιότητες αναζήτησης, αξιολόγησης, επιλογής και διαχείρισης των πληροφοριών που αντλούν από το διαδίκτυο
- να αναπτύξουν δεξιότητες ηλεκτρονικής συνεργασίας με άλλες ομάδες κάνοντας χρήση λογισμικού σύγχρονης συνεργασίας

Στάσεις

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- να αντιμετωπίζουν το θέμα των αξιών από διαφορετικές οπτικές (π.χ. των ανθρώπων, των ζώων, του δάσους κλπ)
- να σέβονται τις διαφορετικές απόψεις που εκφράζονται στο πλαίσιο μιας πολιτισμένης διαλογικής συζήτησης
- να εκτιμούν την έννοια της συνεργασίας στο πλαίσιο μιας ομάδας

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ: ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ & ΜΑΘΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Δραστηριότητα 1

Τίτλος δραστηριότητας

Α' φάση

Συνοπτική περιγραφή

Ο διδάσκων χρησιμοποιεί ως αφορμή ολιγόλεπτο βίντεο (λ.χ. <https://youtu.be/QQYgCxu988s>) σχετικό με τις ανθρωπογενείς επιδράσεις στο περιβάλλον και τα περιβαλλοντικά προβλήματα που αυτές έχουν προκαλέσει, με σκοπό να κεντρίσει το ενδιαφέρον των μαθητών και να προετοιμάσει το έδαφος για τη δραστηριότητα που θα ακολουθήσει.

Κατόπιν εξηγεί τον σκοπό και τους στόχους, τη διαδικασία που θα ακολουθηθεί και τον ρόλο των ομάδων.

Οι μαθητές, χωρισμένοι σε ομάδες των τριών-τεσσάρων ατόμων, βρίσκονται μπροστά στους υπολογιστές τους. Παράλληλα ο διδάσκων μοιράζει το Φύλλο Εργασίας σε κάθε ομάδα. Προτρέπει τους μαθητές να επισκεφθούν τον σχετικό συνεργατικό ιστότοπο, μία Παρουσίαση των Εγγράφων Google που έχει δημιουργηθεί για την περίπτωση. Αφού περιηγηθούν σύντομα σε όλες τις διαφάνειες (ώστε να σχηματίσουν μια συνολική αρχική εικόνα), πρέπει να επικεντρώσουν την προσοχή τους στις διαφάνειες που αντιστοιχούν στην ομάδα τους (με βάση το χρώμα φόντου) και να μελετήσουν τα ερωτήματα, στα οποία πρέπει να απαντήσουν με σκοπό να τις εμπλουτίσουν. Ο διδάσκων διευκρινίζει ότι οι μαθητές, α) μελετώντας κείμενα από σχολικά βιβλία και β) επισκεπτόμενοι διάφορες ιστοσελίδες, θα πρέπει να διερευνήσουν, να επιλέξουν και να παρουσιάσουν τα απαραίτητα στοιχεία, προκειμένου να φέρουν εις πέρας τις δραστηριότητες που τους έχουν δοθεί. Επισημαίνει επίσης ότι ο δικός του ρόλος θα είναι συντονιστικός και υποστηρικτικός. Αυτό σημαίνει ότι δε θα δίνει έτοιμες πληροφορίες στους μαθητές, όπως στο παραδοσιακό μάθημα. Ούτε θα επιχειρεί να τους κατευθύνει, ώστε να αποφύγουν τα λάθη. Και οι μαθητές δε θα είναι απλοί ακροατές-καταναλωτές γνώσεων. Ο διδάσκων θα επιλύει ζητήματα κυρίως τεχνικής-διαδικαστικής φύσεως· θα θέτει ερωτήματα ωθώντας τους μαθητές σε απάντησή τους· θα διευκολύνει, όταν οι μαθητές βρίσκονται σε αδιέξοδο· θα προτείνει εναλλακτικές προσεγγίσεις· κυρίως θα προβληματίζει τους μαθητές για να αναζητούν από μόνοι τους τη λύση σ' αυτό που προσπαθούν να κάνουν. Οι μαθητές στο πλαίσιο των ομάδων τους αρχικά θα επιλέξουν ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα της περιοχής τους και έπειτα θα αναζητήσουν, θα επιλέξουν και θα παρουσιάσουν με τα δικά τους κριτήρια και τις δικές τους δυνατότητες τις πληροφορίες που πιστεύουν ότι εξυπηρετούν το θέμα που θα έχουν επιλέξει.

Εκτιμώμενη διάρκεια

Δύο-τρεις διδακτικές ώρες

Δραστηριότητα 2

Τίτλος δραστηριότητας

Β' φάση - ανατροφοδοτικός χαρακτήρας

Συνοπτική περιγραφή

Σ' αυτή τη φάση ο διδάσκων επισημαίνει τα θέματα που διαπίστωσε πως δυσκόλεψαν ή προβλημάτισαν τις ομάδες, σχολιάζει τυχόν τεχνικά ζητήματα που προέκυψαν και καλεί τις ομάδες να παρουσιάσουν τις εργασίες τους και έπειτα να προβούν σε ετερο-αξιολόγηση και σε αξιολόγηση του τελικού αποτελέσματος και της διαδικασίας.

Έτσι οι ομάδες παρουσιάζουν στην ολομέλεια του τμήματος τις σελίδες που έφτιαξαν στη συνεργατική παρουσίαση. Όσο μια ομάδα παρουσιάζει την εργασία της, οι άλλες ομάδες κρατούν σημειώσεις. Στο τέλος τής παρουσίασης οι άλλες ομάδες διατυπώνουν απορίες, αλλά και σχόλια-επισημάνσεις αξιολογώντας την εργασία που παρουσιάστηκε (λ.χ. τη σπουδαιότητα του προβαλλόμενου προβλήματος, την αποτελεσματικότητα των τρόπων αντιμετώπισης κλπ) και υποδεικνύοντας αλλαγές που πιθανώς θα πρέπει να γίνουν.

Η συγκεκριμένη δραστηριότητα θεωρείται απαραίτητη, ώστε, εκτός των άλλων, οι μαθητές να αντιληφθούν ότι τα περιβαλλοντικά προβλήματα είναι διαφόρων ειδών, έχουν πολλές διαστάσεις και διαφορετικούς πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης. Έτσι κάθε μαθητής δε θα περιοριστεί στις γνώσεις και εμπειρίες που αποκόμισε με βάση το θέμα που είχε να διερευνήσει η ομάδα του. Αντιθέτως, θα αποκτήσει μια συνολική εικόνα των περιβαλλοντικών προβλημάτων της περιοχής του, στην οποία θα μπορέσει να εντάξει καλύτερα και το θέμα της δικής του ομάδας.

Στο τέλος της δραστηριότητας οι ομάδες προβαίνουν στη διόρθωση/βελτίωση των στοιχείων που τους υποδείχθηκαν από τους συμμαθητές τους.

Εκτιμώμενη διάρκεια

Μία διδακτική ώρα

Δραστηριότητα 3

Τίτλος δραστηριότητας

Γ' φάση

Συνοπτική περιγραφή

Ο διδάσκων αναρτά την παρουσίαση στο ιστολόγιο-μαθητική εφημερίδα της τάξης ή του σχολείου ενεργοποιώντας τη δυνατότητα σχολιασμού από άλλους μαθητές. Έτσι ευαισθητοποιούνται κι άλλοι

μαθητές, ενώ παρέχεται ευρύτερη ανατροφοδότηση στις εργασίες των ομάδων.

Εκτιμώμενη διάρκεια

Εκτός διδακτικού χρόνου

Φύλλα εργασίας

Το Φύλλο Εργασίας είναι κοινό για όλες τις ομάδες και απαρτίζεται από δύο δραστηριότητες. Τα θέματα εργασίας διευκρινίζονται σε κάθε επιμέρους δραστηριότητα.

Δραστηριότητα 1η:

Ανοίξτε τον φυλλομετρητή ιστοσελίδων του υπολογιστή σας και μεταβείτε στην κοινόχρηστη παρουσίαση. Αφού μελετήσετε σύντομα την τελευταία διαφάνεια, όπου αναγράφονται οι κανόνες εργασίας και συνεργασίας, επικεντρώστε την προσοχή σας στις διαφάνειες που αντιστοιχούν στην ομάδα σας και μελετήστε τα ερωτήματα, στα οποία πρέπει να απαντήσετε, ώστε να μπορέσετε να εμπλουτίσετε τις διαφάνειές σας με υλικό. Μπορείτε να προσθέσετε κι άλλες διαφάνειες. Ωστόσο θα πρέπει η τελική σας παρουσίαση να είναι έκτασης μεταξύ 5 και 10 διαφανειών. Υλικό μπορείτε να αντλήσετε:

α) από το σχολικό σας βιβλίο της Φιλοσοφίας

β) από άλλα σχολικά εγχειρίδια

γ) από το διαδίκτυο (λ.χ. από σελίδες περιβαλλοντικών οργανώσεων ή ειδησεογραφικών οργανισμών).

Τα θέματα, τα οποία πρέπει να αναπτύξετε στις διαφάνειες που αντιστοιχούν στην ομάδα σας, είναι τα εξής:

- επιλέξτε και περιγράψτε σύντομα ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα που επηρεάζει την τοπική κοινωνία
- αναδείξτε τον βαθμό σημαντικότητας του συγκεκριμένου προβλήματος και αναπτύξτε τους λόγους, για τους οποίους το επιλέξατε
- αποτυπώστε κάποιες από τις σημαντικότερες επιπτώσεις του στο περιβάλλον και την τοπική κοινωνία
- σκεφτείτε και περιγράψτε υλοποιήσιμους τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο

- λάβετε υπ' όψη το κόστος κάθε τρόπου αντιμετώπισης και πιθανές «παράπλευρες απώλειες» και καταλήξτε σε έναν ή δύο τρόπους αντιμετώπισης, τους οποίους θα προτείνετε στην παρουσίασή σας.

Κατά τον εμπλουτισμό των διαφανειών σας μπορείτε να χρησιμοποιήσετε κείμενο, πίνακες, σχεδιαγράμματα, εικόνες, βίντεο, ήχους και οτιδήποτε θεωρείτε ότι καλύπτει το θέμα που έχετε επιλέξει. Σε κάθε περίπτωση είναι καλό να αναφέρετε την πηγή του υλικού σας.

Δραστηριότητα 2η:

Παρουσιάστε στους συμμαθητές σας τις διαφάνειες που δημιουργήσατε. Χρησιμοποιήστε προσχεδιασμένο προφορικό λόγο για να επεξηγήσετε το υλικό που συγκεντρώσατε στην εργασία σας και για να πείσετε τους συμμαθητές σας.

Παρακολουθώντας τις παρουσιάσεις των άλλων ομάδων κρατήστε σημειώσεις για τα θετικά και τα αρνητικά σημεία του υλικού που συγκεντρώσαν και παρουσίασαν. Συζητήστε τα σημεία αυτά στο τέλος των παρουσιάσεων.

Υλοποιήστε στη σελίδα σας τις αλλαγές που θεωρείτε αναγκαίες, αφού λάβετε υπ' όψη τις υποδείξεις των συμμαθητών σας.

Εναλλακτικό σχέδιο δράσης

Σε μια πιο σύντομη υλοποίηση θα μπορούσαν να επιλεγούν μερικές μόνο από τις περιγραφόμενες δραστηριότητες, ώστε η εφαρμογή να ταιριάζει καλύτερα με τον διαθέσιμο διδακτικό χρόνο. Εναλλακτικά θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η τεχνική της ανεστραμμένης τάξης (flipped classroom).

Σε μια διαφορετική εκδοχή και με δεδομένη την πολυδιάστατη φύση του θέματος το σενάριο θα μπορούσε να ενταχθεί στο πλαίσιο ερευνητικής εργασίας (project) με πολύ μεγαλύτερη χρονική έκταση. Έτσι θα δινόταν η ευκαιρία στους μαθητές να εμβαθύνουν περισσότερο στα διερευνώμενα προβλήματα και να παραγάγουν πλουσιότερα κείμενα και πολυμεσικό υλικό. Επίσης, θα μπορούσαν να δημιουργηθούν από τις ομάδες μικρά βίντεο με τη μορφή ψηφιακής αφήγησης, τα οποία να αναρτηθούν σε δημοφιλείς πλατφόρμες και να προωθηθούν μέσω κοινωνικών δικτύων, ώστε να ευαισθητοποιήσουν περισσότερους επισκέπτες.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ & ΑΝΤΙΚΤΥΠΟΣ

Είδος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση της εργασίας των ομάδων προβλέπεται να γίνει τόσο από τον διδάσκοντα όσο και από τους

μαθητές. Για κάθε ομαδική δραστηριότητα ο διδάσκων θα αξιολογήσει το «κείμενο» που θα παραχθεί, τη συνεργασία των μελών της κάθε ομάδας και το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί από κάθε ομάδα για την εκπόνηση της εργασίας της.

Τα κριτήρια για την αξιολόγηση θα είναι:

- για το κείμενο που θα παραχθεί: η συνοχή, η συνέπεια του περιεχομένου ως προς τα ζητούμενα κάθε δραστηριότητας, η αυθεντικότητα, η σαφήνεια, η οργάνωση, η έκτασή του και ο τρόπος παρουσίασης
- για τη συνεργασία των μελών κάθε ομάδας: η κατανομή των ρόλων, η συνεισφορά των μελών και ο χρόνος ολοκλήρωσης των δραστηριοτήτων
- για το υλικό που θα χρησιμοποιηθεί: η χρήση πρόσθετου υλικού, η καταλληλότητα/συνέπεια του υλικού σε σχέση με τα ζητούμενα της εργασίας, η ποικιλία του, η δημιουργική αξιοποίησή του και η χρήση πηγών/αναφορών.

Αν και κατά τις συνεργατικές δραστηριότητες που περιγράφηκαν παραπάνω απαιτείται η συνεργασία όλων των μελών της ομάδας, δεν αποκλείεται κάποια μέλη να εργαστούν περισσότερο από κάποια άλλα. Γι' αυτό θα εφαρμοστεί ένα μικτό μοντέλο αξιολόγησης, που θα αξιολογεί και την ομαδική και την ατομική προσπάθεια. Ο βαθμός που θα λάβει κάθε μέλος της ομάδας θα αποφασιστεί από την ίδια την ομάδα. Οι ίδιοι οι μαθητές δηλαδή θα κληθούν να καταναείμουν στο κάθε μέλος τη βαθμολογία που θα συγκεντρώσει η ομάδα τους, ανάλογα με τη συμβολή του στην εργασία και στην επιτυχημένη διεκπεραίωση του ρόλου που του είχε ανατεθεί ή είχε αναλάβει.

ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Επεκτασιμότητα

Όπως προαναφέρθηκε, προβλέπεται να υπάρχει ενασχόληση των μαθητών και στο σπίτι στο διάστημα μεταξύ των διδακτικών ωρών της δραστηριότητας στο σχολείο. Κάτι τέτοιο θα βοηθήσει στην πληρέστερη συλλογή, την επιλογή και την καλύτερη διαμόρφωση του υλικού της συνεργατικής δραστηριότητας. Θα βοηθήσει επιπλέον τα μέλη των ομάδων να ανταλλάξουν ιδέες και υλικό που σχετίζεται με το θέμα εργασίας τους.

Το σενάριο βασίζεται στο template «[Εξειδικευμένο Template για εκπαιδευτικά σενάρια Διερευνητικής μάθησης](#)».